

Raport științific

privind implementarea în perioada octombrie 2011 – septembrie 2016 a proiectului

The Political Elite from Transylvania 1867-1918 – Elita Politică din Transilvania 1867-1918

(ID-PCE-2011-3-0040)

În perioada octombrie 2011 – septembrie 2016, cercetarea în cadrul proiectului s-a desfășurat în conformitate cu activitățile și etapele prevăzute în Planul de Realizare al proiectului, cu depășirea tuturor obiectivelor și indicatorilor de performanță prevăzute/ți inițial. Rezultatele detaliate, copii ale publicațiilor, rapoartele de activitate anuale (2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016), bazele de date, proiecțiile cartografice etc. pot fi consultate detaliat pe site-ul proiectului (http://elite-research.eu/transylvanian_political_elite.html). Trebuie menționat că în toamna anului 2014 a fost realizat și prezentat autorității contractante un raport sintetic intermediar pentru perioada 2011-2014, astfel că o parte a respectivului document se regăsește, inevitabil, și în prezentul raport.

A. OBIECTIVELE ȘI PLANUL DE REALIZARE AL PROIECTULUI.

01. Crearea catalogului elitei politice din Transilvania (1867-1918). Proiectul nostru se bazează în principal pe cercetarea prosopografică, aceasta fiind metoda de lucru prin intermediul căreia am construit bazele de date și de la care pornesc majoritatea celorlalte abordări. Ca dimensiune a cercetării, au intrat în atenția noastră un număr de 24 comitate (15 din Transilvania istorică și 9 din Vestul și Nordul Carpaților – adică acele comitate ale căror teritorii fac parte acum din România), care au trimis în Parlamentul Ungariei peste 2000 de deputați și contracandidați. Ca distribuție a sarcinilor, Prof. Dr. Judit Pál și Dr. Andrea Fehér au realizat cercetarea privind spațiul Transilvaniei, Prof. Dr. Nicolae Bocșan și Dr. Vlad Popovici cercetarea privind spațiul Banatului, iar Dr. A. Onojescu, Dr. O. Iudean și Dr. Sandra Hirsch cercetările privind Crișana, Bihor, Sătmar, Maramureș și Sălaj. Partea tehnică a organizării bazelor de date și a site-ului a fost realizată de Dr. Vlad Popovici. Cercetătorii tineri din cadrul proiectului au cunoscut unele fluctuații, cauzate în principal de finanțarea neuniformă, care i-a determinat pe unii să se retragă complet din activitatea de cercetare științifică, fiind necesară înlocuirea lor (A. Onojescu a fost înlocuit de S. Hirsch).

În acest moment există două baze de date create în cadrul acestui proiect:

- O bază de date cu rezultatele electorale din regiunea anterior amintită în perioada 1865-1918;
- O bază de date cu informații biografice și genealogice despre deputații aleși.

Pe site-ul proiectului poate fi accesată, în acest moment, o versiune minimală a bazei de date cu rezultate electorale. Majoritatea informațiilor din această bază vor fi publicate într-un volum la editura internațională Peter Lang, acesta fiind și motivul pentru care nu putem oferi pe site decât o parte limitată a informației. Același volum va cuprinde și o parte din informația bazei de date biografice, respectiv informațiile biografice de bază și cele privind cariera profesională. O noutate absolută a respectivei lucrări o constituie menționarea contracandidaților perdanți, a afilierii lor politice și a numărului de voturi obținute. O altă linie de cercetare, dezvoltată individual de Ovidiu Iudean, în continuarea studiilor sale de doctorat, i-a avut în vedere pe deosebiții români aleși cu program guvernamental, despre care va fi publicată o colecție de biografii în toamna acestui an, la editura clujeană Mega.

O2. Analiza compoziției elitei politice din Transilvania. Un al doilea obiectiv major al proiectului a fost constituit de efectuarea unui cât mai amplu set de analize cantitative și calitative asupra informațiilor colectate în baza de date (catalogul elitei). După cum menționam și în rapoartele anterioare, rezultatele muncii de colectare a informației și de construcție a bazei de date se vor vedea nu doar în intervalul temporal al desfășurării proiectului, ci și după terminarea acestuia, deoarece complexitatea informației și multitudinea inter-relaționărilor pe care le permite deschid ample perspective pe viitor.

Dintre analizele seriale (cantitative), au fost realizate până în prezent cele legate de aria geografică de extracție a elitei (locul nașterii și locul exercitării profesiei în raport cu circumscripția reprezentată), cele legate de geografia administrativ-electorală (număr de votanți, compoziție etnică, rezultate în raport cu structura etno-confesională a zonei etc.) și analizele prosopografice de bază referitoare la corpul reprezentanților din anumite zone (vârstă, confesiune, statut social, educație, traseu profesional, distribuție pe generații etc.). Concluziile obținute până în prezent încadrează atât Transilvania, cât și teritoriile vestice și nordice (Banat, Crișana etc.) în limita indicatorilor menționați în bibliografia de specialitate pentru întreaga Ungarie dualistă, însă cu evidențierea unor specificități regionale. Unele abordări sunt complet inovatoare pentru spațiul studiat – ne referim în special la analiza sociologică a relației dintre profilul deputaților și realitățile juridico-sociale și etno-confesionale ale circumscripțiilor reprezentate, precum și la distribuția pe generații și analiza comparată a caracteristicilor acestora.

A fost testată și introducerea informației în baza de date asociată unei software de reprezentare geografică (StatPlanet) astfel încât am reușit să obținem pentru o regiune specifică (Banat) o reprezentare statistică, geografică și cronologică interactivă care ușurează mult analiza datelor și dă posibilitatea utilizatorilor să realizeze singuri propriile analize pornind de la informația oferită de noi.

Din păcate, procesul de introducere a datelor în respectivul program este foarte migălos și nu am dispus de resursa umană necesară extinderii utilizării sale, astfel încât am abandonat, momentan, ideea.

Un set suplimentar de analize cantitative este prevăzut a fi realizat și prezentat pentru studiul introductiv al volumului final al proiectului. Având avantajul muncii cu o bază de date standardizată intenționăm să extindem spectrul analizelor și să urmărim relația dintre candidatură și succes (cum se distribuie candidații în perdanți și câștigători), vârstă, experiență profesională și succes, precum și să încercăm extinderea analizelor bazate pe cohorte generaționale. De asemenea, vor putea fi emise primele concluzii mai ample privind spectrul studiilor universitare ale deputaților.

Un set important de analize prevăzut a fi prezentat în volum se referă la compoziția demografică (etnico-confesională) a circumscripțiilor. Deoarece circumscripțiile electorale nu coincideau cu cele administrative am fost nevoiți să reconstruim ambele structuri și să urmărim comparat situația demografică și relația dintre aceasta și particularitățile candidaților la alegerile parlamentare. Merită amintit, în acest punct, și numărul mare de candidați români perdanți identificați pe parcursul proiectului – mult mai mulți decât cei cunoscuți din literatura de specialitate -, situație ce semnalează necesitatea unor viitoare aprofundări ale subiectului cu privire particulară la acest grup complet neglijat până acum în istoriografie.

Dintre analizele calitative, au fost inițiate cele legate de formarea rețelelor elitare, de strategiile de reproducere și ascensiune și cele privitoare la rolul elitei ecleziastice în procesul electoral. Au fost elaborate, de asemenea, primele analize de discurs (vezi O3 *infra*). Studiile de rețea reprezintă un teritoriu deosebit de vast și ar putea face ele singure obiectul unui proiect de sine stătător. Nu ne-am propus a abordare exhaustivă, ci am utilizat „mostre” / studii de caz, pentru a proba funcționarea anumitor tipuri de relații în contextul rețelei elitare.

Tot subsumat ariei analizelor calitative a fost urmărit procesul electoral și activitatea deputaților în diferite contexte administrative, sociale, sau istorice. Au fost elaborate studii privind activitatea deputaților în circumscripții urbane, în zone administrativ-geografice tradiționale (în Secuime), în perioade istorice bine definite (Primul Război Mondial). De asemenea, J. Pál a continuat cercetările privind elita administrativă: corpul comiților supremi.

Studiile elaborate în intervalul 2011-2016 (multe dintre ele disponibile pe site-ul proiectului) alături de manuscrisele înaintate spre recenzare și publicare, au la bază analizele menționate anterior.

În ultimii doi ani ai proiectului s-au dezvoltat și alte două direcții de cercetare și analiză cantitativă, neprevăzute la începutul proiectului. Prima dintre ele vizează extinderea cercetărilor în zona corpului funcționarilor administrativi și a apărut ca urmare a faptului că mulți dintre deputați ajungeau pe băncile Parlamentului după o carieră administrativă la nivel comitatens sau central, iar unii

dintre ei reveneau destul de repede în același areal profesional, după încetarea mandatului, sau chiar renunțând la acesta. O a doua direcție de cercetare vizează studiile de sinteză privind istoria elitelor în Ungaria și România, și este rezultatul acumulărilor firești din perioada proiectului. Până acum au fost publicate de către J. Pál și V. Popovici atât analize istoriografice independente, cât și comparate, orientate spre ansamblul istoriografiei elitelor, spre elita poliitică, sau spre atitudinea istoriografică față de anumite categorii elitare.

O3. Analiza de discurs. Proiectul nostru nu și-a propus din start să insiste foarte mult asupra discursului elitei politice din Transilvania, însă nici nu puteam ignora acest aspect important al activității clasei politice. Tocmai de aceea am cooptat doi membri cu experiență în analiza de discurs (Prof. Sorin Mitu și Dr. Andrea Fehér), aceștia ocupându-se de colectarea datelor și de prelucrarea lor. Un prim rezultat a fost publicarea în anul 2012 a unei biografii dedicate deputatului român Iosif Gal, completată de un corpus consistent de anexe – majoritatea discursuri parlamentare. Un al doilea rezultat a fost publicare în anul 2013 a unui studiu ISI dedicat analizei evoluției discursurilor electorale de-a lungul întregii perioade studiate, în circumscripția electorală urbană a Clujului. În anul 2015 a apărut un studiu semnat de O. Iudean și V. Popovici privind presa electorală ocazională – o categorie de periodice slab cercetată anterior. Alte câteva studii și prezentări completează acest tablou, care pe viitor are potențialul de a putea fi dezvoltat într-un proiect autonom.

O4. Diseminarea rezultatelor. Tabelul de mai jos sintetizează rezultatele științifice predate de echipa grantului nostru în perioada 2011-2016. O mare parte a studiilor realizate de membrii echipei, precum și programele reuniunilor științifice la care au participat, pot fi consultate pe site-ul proiectului (http://elite-research.eu/transylvanian_political_elite.html), la pagina „Rezultate”. Titlurile omise nu au putut fi încărcate pe site din cauza prevederilor editoriale ale revistelor/editorilor care le-au găzduit. Din aceleași motive, baza de date de pe site-ul proiectului nu poater fi încă dezvoltată, înainte de apariția volumului privind rezultatele electorale.

	2011		2012		2013		2014		2015		2016		Total 2011- 2016
	C. ex.	C. tineri	C. ex.	C. tineri	C. ex.	C. tineri	C. ex.	C. tineri	C. ex.	C. tineri	C. ex.	C. tineri	
Studii ISI, ERIH INT1-2, CNCS-A		1	3	1	2	2	1		1				11
Studii CNCS-B			1	1		2		3	1	2		1	11
Studii în volume internaționale	1			2	4	2	2	5	1		2		19
Studii în alte reviste și volume naționale	1	1	3		1		2	2		4	1	2	17
Cărți apărute în țară			1	1								1	3
Cărți apărute în străinătate							1				1		2
Conferințe internaționale	1		3	4	4	6	4	3	7	2	6	2	42

Conferințe naționale		1		3	1	3				4		12
Organizare manifestări științifice									3		5	8
Alte rezultate (baze de date)	2											2

Deoarece majoritatea lor sunt accesibile pe site-ul proiectului nu vom insista în prezentare asupra conținutului rezultatelor științifice (de altfel principalele subiecte și abordări au fost detaliate în descrierea Obiectivului 2). Dorim însă să subliniem trei aspecte pe care le considerăm relevante pentru evoluția proiectului și în același timp pentru calitatea rezultatelor. În primul rând, tinerii cercetători s-au implicat constant în procesul de diseminare, publicând studii în reviste cu vizibilitate internațională, în volume internaționale și chiar cărți de autor. În al doilea rând, după cum se poate ușor observa, întreaga echipă a proiectului a oferit prioritar contribuții ușor diseminabile în mediul științific internațional (publicații ISI, ERIH, BDI, volume și conferințe internaționale, baza de date etc.), încadrându-se, din acest punct de vedere, în obiectivele structurale ale Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare. Din păcate, pe fondul subfinanțării succesive din anii 2013 și 2014, unul dintre cercetătorii tineri a părăsit proiectul (și totodată activitatea științifică), fapt pe care considerăm că merită să îl subliniem pentru a trage un semnal de alarmă în privința efectelor negative ale subfinanțării. Un al treilea aspect se referă la tipologia contribuțiilor și la relația lor cu finanțarea: dincolo de vizibilitatea internațională a produselor tipărite (studii ISI și ERIH, volume și capitole în volume la edituri internaționale de prestigiu), participarea la evenimente științifice și mai ales organizarea de secțiuni speciale dedicate istoriei elitelor și parlamentarismului a venit în mod natural pe fondul acumulărilor din anii de început. În ultimii doi ani, datorită orientării explicite a fondurilor spre organizarea de evenimente, uneori cu sprijinul partenerilor externi, s-a reușit organizarea de secțiuni la evenimente internaționale și naționale care să atragă un număr mai mare de cercetători ai istoriei elitelor și să permită un benefic schimb de idei și de experiență.

Am încercat să păstrăm un echilibru între mediul științific intern și cel extern în diseminarea rezultatelor, fără însă a uita că acest tip de proiect face parte dintr-un program de cercetare de performanță și că investiția financiară, deși nu a fost constantă sau predictibilă, trebuie onorată prin rezultate de nivel internațional. Din acest motiv, chiar și publicațiile în reviste autohtone au fost, de multe ori, redactate în limbi de circulație internațională (germană, engleză), pentru a permite circularea materialului, prin intermediul bazelor de date, în mediile științifice externe.

În total au fost publicate, individual sau în colaborare, 58 de studii, articole și capitole, 5 cărți și au avut loc 54 de prezentări la manifestări științifice și 8 organizări de secțiuni și mese rotunde.

O5. Crearea unei echipe de cercetători cu aptitudini în domeniul studierii istoriei elitelor din Transilvania. Selecția membrilor echipei a pornit de la interesul manifestat anterior față de domeniul istoriei elitelor și față de istoria modernă a Transilvaniei. Ni s-a părut firesc să cooptăm în echipă atât cercetători doctoranzi, cât și cercetători post-doctorali. Pe parcursul desfășurării proiectului, ambii doctoranzi din echipă și-au susținut cu succes tezele în fața unor comisii formate din specialiști în istoria Transilvaniei din România și Ungaria. Deși tezele lor au fost desfășurate în cadrul unui program POSDRU, anumite cheltuieli neacoperite de către respectivul program (total: logistica, mobilități interne de cercetare; parțial: mobilități externe de conferințe și cercetare) au fost susținute din proiect, în măsura în care erau utile obiectivelor proiectului – mai ales în cazul lui Ovidiu Iudean, a cărui teză despre deputați români în Parlamentul de la Budapesta se integra perfect în contextul cercetării noastre. De altfel, Ovidiu Iudean a confirmat, prin publicațiile sale (2 cărți și mai multe articole), dorința de a continua cercetările în acest domeniu.

Tinerii cercetători au beneficiat de stagii de documentare bibliografică și arhivistică, dobândind atât experiența muncii în arhivele externe, cât și un larg orizont bibliografic. Aceste premise au contribuit, cu certitudine, la calitatea și cantitatea rezultatelor edite oferite, atât de doctoranzi, cât și de post-doctoranzi (vezi O4 *supra*). După cum menționam anterior, unul dintre cercetătorii doctoranzi a părăsit echipa după finalizarea tezei, însă acest fapt a avut loc din cauza subfinanțării cronice a proiectului, el renunțând cu totul la activitatea științifică. Locul său a fost luat de Sandra Hirsch, care a efectuat munca de completare a bazei de date și a bibliografiei de specialitate aferentă ultimului an al proiectului.

Pe de altă parte, faptul că echipa este formată din cercetători români și maghiari a permis accesul la o varietate de izvoare de epocă (în limbile maghiară, germană, română) și la o vastă literatură de specialitate în diferite limbi, asigurând proiectului un cadru propice de dezvoltare. Formarea relațiilor de lucru între cercetătorii cu experiență și cei tineri va asigura pe viitor coerența echipei de cercetare și va înlesni dezvoltarea de noi proiecte. Participarea tinerilor cercetători în proiectul nostru, contactul cu cercetătorii cu experiență și tutoriatul acestora i-au pregătit pentru participarea la viitoare proiecte, atât din punct de vedere științific, cât și prin capacitatea de a se integra într-o echipă și de a realiza obiective de cercetare și a livra rezultate științifice într-un interval temporal predefinit. Un argument suplimentar al coeziunii actualei echipe este că în propunerile de proiecte depuse în vara anului 2016 la competițiile UEFISCDI sunt prezenți trei dintre membrii vechii echipe.

O6. Identificarea posibilităților continuării ale cercetării. Acest obiectiv avea ca și corespondent, în Planul de realizare al proiectului, inițierea cooperării cu cercetători din mediul științific intern și internațional, în vederea dezvoltării de proiecte comune care să extindă tema, sau să

abordeze teme conexe, la un nivel geografic și cronologic mai extins. La sfârșitul anului 2012, directorul proiectului a lansat o invitație de publicare pentru volumul *Elites and Politics in Central and Eastern Europe 1848-1918*, la care au răspuns cercetători valoroși din întregul areal central-european. Volumul a apărut în 2014 la editura germană Peter Lang, o instituție editorială de prestigiu, care găzduiește mai multe colecții dedicate Europei Centrale și de Est.

În paralel, directorul de proiect a inițiat organizarea unei secțiuni dedicate elitelor parlamentare din Imperiul Habsburgic la European Social Science History Conference (Viena 2014). Aplicația a fost acceptată, iar secțiunea a avut loc în aprilie 2014, cu participanți din Austria, Ungaria și România. Menționăm că ESSHC este cea mai mare și una dintre cele mai prestigioase manifestări științifice europene dedicate istoriei sociale. Tot în contextul actualelor preocupări, directorul de proiect a fost solicitat să lectureze în acest an manuscrisul unui volum despre parlamentarism publicat de Academia Austriacă de Științe. Tot în 2015, directorul de proiect organizează un panel dedicat istoriei elitelor parlamentare în România, în secolele XIX-XX, în cadrul Conferinței organizate la București de Society for Romanian Studies (Iunie 2015). În anul 2016, directorul de proiect a organizat alte două secțiuni dedicate elitelor în cadrul ESSHC 2016 Valencia, o masă rotundă în colaborare cu New Europe College și mai multe secțiuni dedicate elitelor în cadrul Congresului Național al Istoricilor Români. De asemenea, pentru 2017 este programată, în parteneriat cu un alt proiect (pentru a asigura finanțarea), o conferință dedicată elitelor și rețelelor elitare în Europa Centrală ce va fi găzduită de Institutul de Studii Est și Sud-Est Europene din Regensburg.

În planul colaborărilor interne, atât evenimentele științifice organizate, cât și propunerile de proiecte depuse la actualele competiții relevă bunele relații cu colegii interesați de temă și de subiecte conexe. Sperăm ca pe viitor, asigurarea continuității finanțării să ne permită să extindem cercetările asupra sistemului administrativ și a elitelor administrative, a căror interacțiune cu cele politice (efect, printre altele, al profesionalizării mediului politic de la începutul secolului XX) și multipoziționalitate deschid perspective generoase de studiu. Considerăm că și acest obiectiv al proiectului a fost îndeplinit până acum cu succes, urmând ca interacțiunile viitoare cu colegii din spațiul central-european să deschidă posibilitatea dezvoltării de proiecte comune, cu atât mai mult cu cât cercetarea prosopografică a elitelor se află în acest moment într-un trend ascendent în tot spațiul fostului Imperiu Habsburgic.

B. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE

Pe parcursul cercetării am întâmpinat o serie de dificultăți, parțial generate de lipsa surselor istorice, parțial de cauze administrative. Efectuând cercetări asupra unui număr mare de persoane, inevitabil pentru un procent al acestora (variabil între 10-20%, în funcție de perioadă și regiune) nu am găsit decât informații biografice elementare (sau nici măcar acelea, uneori). Diversitatea lingvistică a

izvoarelor și bibliografiei pentru unele regiuni de graniță (sârba, ucraineană) a reprezentat o dificultate suplimentară. Din punct de vedere administrativ, tăierile bugetare din anii 2013-2015 au afectat parțial capacitatea de documentare, în condițiile în care fondurile au fost orientate spre diseminare. În privința anului 2016, ar fi fost de dorit ca sumele de bani restante să fie eșalonate pe 12 luni, nu pe 9, deoarece prin contracția temporală după 3 ani de subfinanțare s-a imprimat cercetării un ritm accelerat artificial. Mai trebuie avut în vedere și faptul că tăierile bugetare aplicate exclusiv proiectelor din competiția „Idei” au afectat în mod puternic salarizarea tinerilor cercetători și, așa cum anticipam în raportul general pe anii 2011-2013, i-au demotivat ducând chiar la retragerea din activitatea științifică a unuia dintre membrii echipei. Sperăm că această situație se va remedia pe viitor.

C. CONCLUZII

Din punct de vedere al managementului proiectului și al evoluției activității de cercetare, atât directorul de proiect, cât și membrii echipei s-au achitat de îndatoririle și obligațiile asumate în proiectul inițial. Suntem la zi cu elaborarea bazei de date, aceasta poate fi accesată pe site-ul proiectului, iar în 2017 va fi publicată o versiune tipărită sub forma unui volum la o editură internațională de prestigiu. Site-ul proiectului funcționează la o adresă cu extensie internațională, ceea ce îi sporește vizibilitatea on-line. În ceea ce privește personalul implicat în proiect, subliniem că, în ciuda subfinanțării, tinerii cercetători s-au dovedit extrem de activi.

Din punct de vedere al atingerii criteriilor scientometrice, ne încadrăm în evaluările inițiale ale proiectului și în cerințele autorității contractante, prin studiile publicate în reviste cotate CNCS-A și B și prin studiile publicate în volume internaționale. Planul de lucru al proiectului a fost respectat în întregime și, cantitativ, cu mult depășit.

Cercetarea efectuată până în acest moment în cadrul proiectului „The Political Elite from Transylvania 1867-1918” a oferit contribuții științifice valoroase și racordate la istoriografia europeană și a pus la dispoziție, pentru prima dată, o bază de date unitară privind deputații trimiși în Parlamentul Ungariei, de pe actualul teritoriu al României, în perioada dualistă.

Cluj,

30 august 2016

Director proiect,
Prof. Dr. Judit Pál

Raport științific

privind implementarea proiectului in perioada ianuarie – septembrie 2016

În perioada ianuarie-septembrie 2016, cercetarea în cadrul proiectului “The Political Elite from Transylvania” (ID-PCE-2011-3-0040) a continuat în conformitate cu planul de activitate propus în actele adiționale 1/2013, 1/2014, 1/2015, cu estimările din precedentele rapoarte, atât din punct de vedere al cercetării prosopografice, cât și în planul diseminării rezultatelor.

A. ACTIVITATEA DE CERCETARE PROSOPOGRAFICĂ. Colectarea datelor a început în 2011 și a continuat, cu ritmuri diferite (generate de nivelul fluctuant al finanțării), până în ultimul an al proiectului. În acest an, 2016, activitatea de colectare și completare a datelor s-a desfășurat în perioada ianuarie-iulie și s-a concentrat pe completarea informațiilor din listele de rezultate și din listele prosopografice, folosind în mare măsură presa locală în limba germană și noi documente descoperite în arhive. Varianta primară a bazelor de date cu deputații din Parlamentul Ungariei aleși pe teritoriul Transilvaniei și a regiunilor adiacente este în continuare disponibilă pe site (<http://elite-research.eu/databases.html>). Cele două baze de date care începuseră să fie dezvoltate în 2015 au fost aduse în stadiul de publicare pe hârtie, sub formă de cataloage prosopografice. Prima dintre ele, conform estimărilor din 2015, a fost inclusă într-un manuscris mai amplu înaintat spre publicare editurii internaționale Peter Lang. Ea conține rezultatele electorale, date privind statistica electorală, candidații câștigători și perdanți, afilierea politică, precum și date biografice minimale și legate de prăcurul profesional al deputaților. O analiză a evoluției procesului electoral în regiunea studiată (Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Sătmar) se constituie în prefața volumului.

În luna martie a anului 2016, în condițiile finanțării complete a restanțelor, poziția rămasă liberă prin plecarea din proiect a lui Alexandru Onojescu a fost completată prin concurs de către Sandra Hirsch (Nota Justificativă 2/2016). Tot legat de situația personalului, Prof. Nicolae Bocșan nu a mai putut efectua activități în proiect de la începutul acestui an, din cauza unor probleme grave de sănătate care au condus în final la deces.

Ca distribuție a sarcinilor, Prof. Dr. Judit Pál a continuat cercetarea privind spațiul Transilvaniei, iar Dr. Vlad Popovici și Dr. Sandra Hirsch cercetarea privind spațiul Banatului și al regiunilor vestice. Dr. Andrea Fehér s-a ocupat de completarea biografiilor pentru ambele regiuni. Dr. Ovidiu Iudean a cerut să fie plasat în concediu fără salariu, din cauza imposibilității de a se implica real în munca de cercetare în această perioadă, dar a contribuit totuși la activitatea de

diseminare. Într-o situație asemănătoare a fost și Prof. Dr. Sorin Mitu. Din fericire, completarea echipei cu Dr. Sandra Hirsch și stadiul avansat al activităților atins în anii precedenți a permis realizarea fără probleme a obiectivelor anuale și finale ale proiectului. În această perioadă cercetarea a fost orientată în primul rând spre completarea golurilor de informație istorică, motiv pentru care a constat, în mare parte, din stagii de documentare arhivistică în arhivele din România și Ungaria și din căutări bibliografice în bibliotecile din Ungaria.

B. STAGII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ. Stagiile de cercetare arhivistică internă au fost efectuate la Serviciile Județene ale Arhivelor Naționale din Bistrița, Alba Iulia și Deva și au vizat în primul rând fondurile comitatelor, de unde a fost extrasă informație privind alegerile parlamentare, în special liste de alegători și, ocazional, rezultate. Stagiile de cercetare externă s-au desfășurat la Debrecen, Budapesta, Gundelsheim, Regensburg, Valencia, Viena, Edmonton (Canada) și New York. Cele de la Debrecen și Budapesta au avut ca principal scop extragerea de informații biografice suplimentare, care să completeze bazele de date. Cele de la Gundelsheim, Regensburg, Valencia, Viena, Edmonton și New York au avut ca scop familiarizarea cu cele mai noi lucrări în domeniul istoriei elitelor și a istoriei parlamentarismului în Europa, în vederea realizării suportului teoretic al introducerii de la volumul prosopografic. Pe fondul finanțării complete stagiile de cercetare au fost mai numeroase și mai lungi decât în anul precedent, rezultatele fiind, la rândul lor, mult mai consistente.

C. REZULTATE ȘTIINȚIFICE ȘI DISEMINARE (PUBLICAȚII ȘI REUNIUNI ȘTIINȚIFICE). Cel mai important rezultat științific al proiectului rămâne baza de date conținând rezultate electorale, date biografice, privind educația, cariera și familia membrilor Parlamentului Ungariei aleși în Transilvania. Pe fondul orientării efortului spre pregătirea volumului final al proiectului, publicațiile în reviste și volume au fost mai puțin numeroase. Chiar și așa însă, criteriile scientometrice minime asumate (baza de date cu rezultate electorale disponibilă pe site, 1 studiu în revistă indexată în baze de date internaționale, 1 volum la editură internațională de prestigiu și 1 participare la conferință internațională de prestigiu), participări la conferințe internaționale de prestigiu) au fost îndeplinite. Pe lângă titlurile deja apărute, alte studii ale membrilor proiectului au fost sau urmează să fie, în scurt timp, înaintate pentru publicare în volume internaționale, unde procesul editorial este mult mai lent. În același timp, prezența membrilor proiectului la reuniuni științifice internaționale de prestigiu reflectă recunoașterea calității muncii lor în mediile științifice naționale și internaționale. Nu în ultimul rând, merită amintit faptul că unul dintre obiectivele noastre a fost stabilirea de legături cu colegi din țară și străinătate, prin intermediul cărora să asigurăm continuitatea proiectului în durată medie. În acest sens au fost organizate

manifestări științifice (masă rotundă) și secțiuni/panel-uri la evenimente naționale și internaționale majore, având ca obiect cercetările privind elita administrativă (din rândul căreia s-au recrutat mulți dintre viitorii parlamentari) și situația istoriei elitelor în România. Per ansamblu, putem afirma că receptarea proiectului și rezultatelor în mediile științifice de prestigiu au fost dintre cele mai bune.

LISTA REZULTATELOR ȘTIINȚIFICE RAPORTATE ÎN ANUL 2016

I. Volume

a. La edituri internaționale de prestigiu

Judit Pál (coord.), Andrea Fehér, Ovidiu Emil Iudean, Vlad Popovici (autori), Szilárd Ferenczi, Sandra Hirsch, Alexandru Onojescu (colaboratori), *Parliamentary Elections in Eastern Hungary and Transylvania 1865-1918*, Peter Lang, Frankfurt am Main etc., 2017, ISBN 978-3-631-69731-3.

b. La edituri naționale

Ovidiu Emil Iudean, *Deputații guvernamentali români din Parlamentul de la Budapesta (1881-1918)/The Romanian governmental representatives in the Budapest Parliament (1881-1918)*, Cluj-Napoca, Mega, 2016.

II. Studii publicate în reviste cu vizibilitate internațională

Judit Pál, *Választók, választási részvétel és választói magatartás a Székelyföldön a dualizmus korában* [Electorat, participare și atitudine electorală în Ținutul Secuiesc în epoca dualismului], in *Aetas* (Ungaria), vol. XXX (2016) nr. 1, p. 45-75. (CEEOL)

Ovidiu Emil Iudean, *Political Options and Electoral Behaviour in the Case of the Romanian Elite at the end of the Nineteenth Century*, in *Analele Banatului*, XXIV, 2016 (CNCS B, Scopus, acceptat spre publicare în august 2016).

III. Studii în volume publicate în afara țării:

Judit Pál, Vlad Popovici, *The Parliamentary Elite from Eastern Hungary and Transylvania (1867–1918). A Generation-based Approach*, in Lukás Fasora, Ewald Hiebl, Petr Popelka (Eds.), *Die Generationenforschung. Perspektiven und Grenzen der Methode für die historische Forschung der Geschichte des langen 20. Jahrhunderts*, Wien: LIT-Verlag 2016 (Mitteleuropäische historische Perspektiven/Central European Historical Perspectives 1), ISBN 3-643-50750-1 (în curs de apariție).

Judit Pál, *Volebná korupcia v Sedmohradsku na začiatku obdobia dualizmu (1867-1872)*, in Šoltés, Peter – Vörös, László et alii (eds.), *Korupcia*. Bratislava, Veda – Historický ústav SAV 2015, p. 180–208.

IV. În volume publicate la edituri naționale au apărut sau urmează să apară următoarele studii:

Judit Pál, *Háromszéki képviselők a dualizmus korában [Deputați din Trei Scaune în epoca dualismului]*, în Novák Csaba Zoltán (szerk.): *Elitek Háromszéken a 19–20. században. A politikai, gazdasági, egyházi és kulturális élet szereplői. Tanulmányok*. Csíkszereda, Háromszék Vármegye – Pro-Print, 2015, p. 58–81.

Vlad Popovici, *Sketches from the activity of the Romanian MPs in the Parliament of Hungary during World War I*, in Ioan Bolovan, Rudolf Gräf, Harald Heppner, Oana Tămaș (eds.), *World War I. The other faces of the War*, Cluj-Napoca, Romanian Academy – Centre for Transylvania Studies, Cluj University Press, 2016, ISBN 978-606-37-0028-6; 978-606-8694-61-0

Ovidiu Iudean, *Bridging the Gap: Romanian Parliamentary Elite in Aid of their Communities during the First World War*, in Ioan Bolovan, Rudolf Gräf, Harald Heppner, Oana Tămaș (eds.), *World War I. The other faces of the War*, Cluj-Napoca, Romanian Academy – Centre for Transylvania Studies, Cluj University Press, 2016, ISBN 978-606-37-0028-6; 978-606-8694-61-0.

V. Alături de activitatea editorială, membrii echipei au luat parte la mai multe **manifestări științifice naționale și internaționale**, după cum urmează:

a. În calitate de organizatori:

1-2. În cadrul ESSHC (European Social Science History Conference) – International Institute for Social History – Universitatea din Valencia, 30 martie – 03 aprilie 2016 au fost organizate de către Judit Pál două panel-uri (ambele au avut loc pe data de 30 martie):

Elites in Central and Northern Europe during World War I

Elites in Central Europe during World War I and its Aftermath

3. În colaborare cu „Grupul de reflecție asupra istoriei sociale și politice românești (secolele XVIII-XIX)”[GRiPs] din cadrul Colegiului Noua Europă, a fost organizată în data de 14 iunie 2016 (15:00-18:00, la sediul New Europe College din București, masa rotundă cu tema: *Elitele politice și administrative din România și Austro-Ungaria* (stadiul cercetării contemporane). (Organizatori: Judit Pál, Silvia Marton, Vlad Popovici).

4. În cadrul Congresului Național al Istoricilor Români (Cluj, 25-28 august 2016) a fost organizată o secțiune specială dedicată elitelor, care s-a bucurat de o participare numeroasă, rezultând trei secțiuni speciale: „*Elitele epocii moderne în cercetarea istorică românească (sec. XVIII–1948)*. I. Metodologie și istorie, II. Formarea intelectuală a elitei, III. Elite politice” (Organizatori: Judit Pál, Vlad Popovici).

5. În luna iulie 2016 a fost lansat call-ul pentru workshop-ul internațional: *Elites, Groups, Networks. Collective actors in Central and Southeast Europe from the 18th to mid-20th centuries*, programat să aibă loc la Regensburg, în luna mai 2017, în colaborare cu Institute for East and

Southeast European Studies Regensburg și Graduate School for East and Southeast European Studies Regensburg. Organizatori: Judit Pál, Vlad Popovici, Oana Sorescu Iudean. (<https://networks.h-net.org/node/73374/announcements/131088/international-workshop-%E2%80%9Delites-groups-networks-collective-actors>) Chiar dacă evenimentul se va desfășura după încheierea proiectului, iar finanțarea va fi asigurată dintr-un alt proiect UEFISCDI, îl amintim aici atât datorită implicării în organizare, cât și datorită faptului că reprezintă o urmare directă a relațiilor științifice și colaborărilor internaționale dezvoltate pe parcursul actualului proiect.

b. În calitate de participanți:

Judit Pál, *Die Beziehung zwischen Heer und Zivilbevölkerung in den siebenbürgischen Städten in der Dualismuszeit*, Garnisonstädte in der Habsburgermonarchie: Militär und Zivilgesellschaft im langen 19. Jahrhundert, Paris Lodron Universität Salzburg, 25–26 februarie 2016.

Judit Pál, *The Hungarian administrative elite between administration and war: the Government Commissioners*, ESSHC – International Institute for Social History – Universitatea din Valencia, 30 martie – 03 aprilie 2016 (30 martie).

Vlad Popovici, *Civil Servants from North-Eastern Transylvania during World War I and its Aftermath (1914-1921)*, ESSHC – International Institute for Social History – Universitatea din Valencia, 30. martie – 03 aprilie 2016 (30 martie).

Judit Pál, *Kameraden oder Feinde? Das an der Front und im Hinterland geschaffene Bild des Anderen*, Stereotypes and Nation's Images in Central Europe (international workshop), Universitatea din Pécs (Ungaria), 22 aprilie 2016.

Vlad Popovici, *The Romanian political representatives in 19th century Transylvania and Hungary as seen by the Romanian historical writing*, Stereotypes and Nation's Images in Central Europe (international workshop), Universitatea din Pécs (Ungaria), 22 aprilie 2016.

Judit Pál, *Deputies of Parliament Elected in the Szeklerland in the Dual Period: an Energizing Community?*, Congress of the Humanities and Social Sciences, University of Calgary (Hungarian Studies Association of Canada), 28-30 mai, 2016

Judit Pál, Vlad Popovici, *From the Provincial Diet to the Parliament of the Country. The Last Diets of Transylvania and their Members*, 68th Conference of the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions, Palma de Mallorca, Spania, 7-9 septembrie 2016

Judit Pál, *Die Krönung Franz Josephs*, „Franz Joseph (nicht nur) aus ungarischer Sicht”, Ungarisches Institut für Geschichte Wien, Wien, 26-28 septembrie 2016.

D. CONCLUZII

Din punct de vedere al managementului proiectului și al evoluției activității de cercetare, atât directorul de proiect, cât și membrii echipei s-au achitat de îndatoririle și obligațiile asumate în proiectul inițial. S-a finalizat elaborarea bazei de date și se pregătește publicarea sa într-un volum la o editură internațională de prestigiu. Încă o monografie dedicată special deputaților guvernamentali români din Parlamentul Ungariei este în curs de apariție. În paralel pregătim introducerea informațiilor privind alegerile într-o bază de date on-line actualizată tehnic, pentru a putea fi accesibile pe termen lung. Site-ul proiectului funcționează la o adresă cu extensie internațională, ceea ce îi sporește vizibilitatea on-line.

Din punct de vedere al atingerii criteriilor scientometrice, ne încadrăm în evaluările inițiale ale proiectului și în cerințele autorității contractante, prin studiile publicate în reviste internaționale, reviste naționale cotate CNCS-B și prin studiile publicate în volume internaționale. Titlurile menționate în secțiunea „C” a raportului reprezintă partea publicată sau acceptată pentru publicare din producția științifică, însă este posibil ca pe viitor și alte prezentări la conferințe să fie dezvoltate în studii de specialitate. Din acest punct de vedere estimăm că impactul proiectului va continua să se facă simțit și în următorii ani.

Fiind ultimul an de desfășurare a proiectului eforturile au fost îndreptate cu precădere spre volumul final și spre completarea bazei de date, și mai puțin spre studiile de specialitate. Ca rezultat al acumulărilor din anii precedenți, în planul relațiilor profesionale naționale și internaționale, membrii echipei au putut organiza câteva evenimente sau secțiuni la evenimente științifice de prestigiu și cu parteneri importanți. Toate acestea însă nu ar fi fost posibile fără finanțarea completă din acest an, dovadă a faptului că suportul financiar lipsit de fluctuații reprezintă o condiție esențială a calității și cantității rezultatelor cercetării științifice de excelență.

Cluj, septembrie 2016

Director proiect,
Prof. Dr. Judit Pál

